

Sak 19/20 Nye retningslinjer for planlegging i strandsonen

Bilag i saken:

1. Utkast til reviderte statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning i strandsonen. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing---forslag-til-reviderte-statlige-planretningslinjer-for-differensiert-forvaltning-av-strandsonen-langs-sjoen/id2704873/>
2. Notat fra FL til medlemsfriluftsrådene.
3. Artikkel fra Kommunal Rapport 13.08. 2020.

Bakgrunn for saken:

Eksisterende statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen ble fastsatt ved kongelig resolusjon 25. mars 2011. Retningslinjene legger opp til at det skal gjøres en evaluering, og mulig revisjon, etter at de har virket over en periode. Kommunal- og moderniseringsdepartementet har gjennomført en evaluering av retningslinjene, som viser at det er behov for justeringer. Endringene følger opp Granavolden-plattformens punkt om å revidere statlige planretningslinjer for strandsonen med sikte på mer differensiert forvaltning i spredt bebygde strøk, slik at det blir større lokal handlefrihet samtidig som man ivaretar rekreasjonsmuligheter og vern av kulturlandskap.

Forslaget til retningslinjer er utformet som statlige planretningslinjer etter plan- og bygningsloven § 6-2. Retningslinjene skal fastsettes av Kongen.

Forslaget er forkortet og forenklet i forhold til gjeldende retningslinjer. Etter en grundig evaluering er det ikke funnet faglig grunnlag for å endre på ordningen med inndeling i tre soner. Sammenslåtte kommuner kan dermed måtte forholde seg til ulik soneinndeling internt i kommunen.

Uavhengig av kommunesammenslåing, kan det for mange kommuner være store ulikheter i strandsonen innenfor kommunens grenser. De reviderte retningslinjene vektlegger derfor enda sterkere at den viktigste differensieringen skjer gjennom det handlingsrommet som ligger i kommunal planlegging. Differensieringen i kommunale planer vil være mer konkret og lokalt tilpasset enn den kommunevise soneinndelingen i retningslinjene.

Distriktsprofilen er styrket i de reviderte retningslinjene. Distriktskommunene gis store muligheter til å legge til rette for næringsutvikling og bosetting langs kysten. Det er tydeliggjort at behovet for arbeidsplasser, f.eks. satsing på reiseliv og turisme, skal tillegges vekt ved vurderingen av planer. Innenfor distriktskommunene er det også flere byer og tettsteder der det er viktig å bevare strandsonen til rekreasjon, samtidig som behovet for fortetting og byutvikling tillegges vekt. Hensikten med endringene skal i sum være å gi noe mer frihet i sone 3 og utkantområder i sone 2, mens de ikke skal medføre endringer i praksis i sone 1 eller pressområder i sone 2.

Også i kommuner med noe større utbyggingspress, i hovedsak byområder med omland, vil utbyggingspresset og tilgangen til strandsonen variere innenfor kommunen.

Utbyggingspresset kan være i form av byutvikling, bolig- og næringsutbygging eller fritidsbebyggelse. Det siste kan gjelde kommuner som ligger lenger fra byområdene, men som

er attraktive fritidshusområder. Flere av disse områdene er også attraktive rekreasjonsområder for allmennheten. Retningslinjene beskriver hvordan kommunene kan differensiere sine planer for strandsonen i disse områdene.

- Departementet ber kommunene om å vurdere sin egen soneplassering i denne høringen, og eventuelt argumentere for hvorfor kommunen bør tilhøre en annen sone enn i dag.

Kriteriene for de geografiske sonene er hentet fra hensynene i plan- og bygningsloven § 1-8, om 100-metersbeltet mot sjø. En nærmere redegjørelse for kriteriene finnes i eksisterende retningslinjer kapittel 4. Vi ber om at kommunene vurderer soneplasseringen opp mot disse kriteriene. Kommunene i Oslofjordregionen har over lengre tid hatt et stort utbyggingspress, og de fleste kommunene har en god planavklaring gjennom kommuneplaner og reguleringsplaner. Også her vil det være enkelte forskjeller mellom kommunene, og ny utbygging skal i hovedsak være avklart i kommuneplan og reguleringsplan. Retningslinjene er forenklet ved at Rikspolitiske retningslinjer for planlegging i kyst- og sjøområder i Oslofjordregionen er fjernet som eget punkt. Disse erstattes av retningslinjer til sone 1 i forslaget.

Høringsfristen settes til 1. oktober 2020. Uttalelser kan sendes inn ved å bruke skjemaet for høringssvar på regjeringen.no/id2704873. Ved tekniske problemer kan innspill med referanse 19/2670 sendes pr. e-post til postmottak@kmd.dep.no. Høringsuttalelsene er offentlige etter offentlighetsloven, og blir publisert på nettsidene til Kommunal- og moderniseringsdepartementet under høringsuttalelser.

Kart over der forskjellige sonene (pdf).

- [Sone 1](#)
- [Sone 2](#)
- [Sone 3](#)
- [Sone 2 og 3 \(sammenslåtte kommuner nå i begge soner\)](#)

[Soneinndelingen er vist i digitalt kart.](#)

- Departementet ber høringsinstansene vurdere om endringene i reviderte statlige planretningslinjer for strandsonen er klargjørende og vil øke forståelsen av differensieringen i retningslinjene mellom pressområder og spredt bebygde strøk.
- Departementet ber høringsinstansene vurdere om endringene øker lokal handlefrihet samtidig som man ivaretar natur- og kulturmiljø, friluftsliv, landskap og andre allmenne interesser.

Høringsinstansene bør vurdere om saken skal sendes til eventuelle underliggende etater eller tilsluttede virksomheter. Høringsbrevet sendes alle landets kommuner, fylkeskommuner og fylkesmenn, selv om de direkte bare angår kystkommunene og kystfylkene. Alle som ønsker det kan uttale seg, selv om de ikke er oppført på listen over høringsinstanser.

Vurdering:

Det har i 55 år vært et generelt byggeforbud i 100-metersbeltet langs sjøen, hjemlet i Plan- og bygningslovens § 1 – 8 (Forbud mot tiltak mv. langs sjø og vassdrag). Staten kan imidlertid gi føringer for praktisering gjennom statlige planretningslinjer etter § 6 - 2 (Statlig planretningslinjer). Det er altså endring i de statlige planretningslinjene for praktisering av byggeforbudet i 100-metersbeltet som nå er på høring. Loven med det generelle byggeforbudet ligger fast.

Retningslinjene berører hele spekteret av samfunnsinteresser, og danner grobunn for politisk uenighet mellom partier og ulike forvaltningsnivå. Daglig leder mener derfor dette er en særdeles god diskusjonssak for styret i Friluftsrådet Sør, men minner om at deres oppgave er å ha «friluftsbrikkene» på.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet ønsker tilbakemelding på:

1. Egen soneplassering, og eventuelt argumentere for hvorfor kommunen bør tilhøre en annen sone enn i dag.

Agderposten har i sommer fokusert på tilgjengelighet i strandsonen, kanskje med utgangspunkt i våre utfordringer i arbeid med kyststi? Lenken nedenfor leder til artiklene:

<https://www.agderposten.no/search/?q=dispensasjoner+i+100-metersbeltet>

Det er avdekket et stort antall dispensasjonssaker i Arendal og Grimstad. Det må understrekes at ikke alle dispensasjonssaker er problematiske. Det er grunn til å dvele ved om det er riktig at Kragerø ligger i sone 1 mens Risør ligger i Sone 2. *Utbyggingspresset i strandsonen er så stort at våre 4 kystkommuner bør flyttes til sone 1.*

2. Om endringene i reviderte statlige planretningslinjer for strandsonen er klargjørende og vil øke forståelsen av differensieringen i retningslinjene mellom pressområder og spredt bebygde strøk.

I pressemeldingen som følger saken heter det at Regjeringen vil gi distriktskommunene større mulighet for å legge til rette for næringsutvikling og bosetting langs kysten. Det er vanskelig å få oversikt over hvilke konkrete endringer som de reviderte retningslinjene innebærer, fordi det ikke er redegjort for dette i høringsnotatet og fordi revisjonen innebærer omfattende omstrukturering og språklige endringer. Det viktigste er antakelig det politiske signalet om liberalisering i sone 2 og 3, mens det for sone 1 ikke foreslås endringer til tross for at helhetlig plan for Oslofjorden foreslår som mål at «Allmennhetens tilgang til strandsonen skal bedres».

Tvedestrand kommune har deltatt i et pilotprosjekt og har erfaringer gjennom arbeidet med kommunedelplan for byggeområder i kystsonen.

3. Om endringene øker lokal handlefrihet samtidig som man ivaretar natur- og kulturmiljø, friluftsliv, landskap og andre allmenne interesser.

Utbygginger i strandsonen er generelt lite bærekraftige, de er irreversible, hindrer ferdsel, friluftsliv og forringer naturmangfoldet for all framtid. KOSTRA-rapportering viser at det gis dispensasjon fra å bygge i 100-metersbeltet i 9 av 10 saker. Det er vanskelig å se at det er behov for å myke opp dispensasjonsadgangen. Norsk Friluftsliv har i en nasjonal

undersøkelse avdekket at 70 % av de spurte ikke ønsker økt utbygging i strandsonen, mens 7 % vil åpne for mer utbygging.

Forslag til vedtak:

Sone 1 bør dekke både Oslofjorden og Skagerrakkysten, og omfatte fylkene; Viken, Oslo, Vestfold og Telemark, og Agder.

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt. Vedtaket begrunnes med generelt stort byggepress i strandsonen. Det presiseres at Friluftsrådet Sør ikke har mandat til å foreslå sone 1 for andre enn våre medlemskommuner, Risør, Tvedestrand, Arendal og Grimstad.